

Силабус
освітнього компоненту
Консультативна діяльність фахівців ІРЦ
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «Спеціальна освіта»
Спеціальність А6 Спеціальна освіта
Спеціалізація А6.01 Логопедія
Галузь знань А Освіта
Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Викладачі	Лопатіна Ганна Олександрівна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/lopatina-ganna-oleksandrivna/
Контактний тел.	+380952213594 (Viber, Telegram, Instagram)
Е-mail викладача:	lopatina.hanna29@gmail.com
Графік консультацій	з 9.00 до 18.00 з понеділка по суботу включно

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

для денної форми навчання

Кількість кредитів/ годин	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	звітність
3\90	10	10	70	залік

для заочної форми навчання

Кількість кредитів/ годин	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	звітність
3\90	8	4	78	залік

Семестр: осінній/весняний

Мова навчання: українська, англійська

Ключові слова: фахівці, інклюзивно-ресурсні центри, консультація, діяльність, інклюзія, спеціальна освіта

Мета та предмет ОК:

Метою викладання ОК є підготовка здобувачів вищої освіти до професійної діяльності в сфері спеціальної та інклюзивної освіти, надання ресурсної підтримки та консультування різних груп бенефіціарів.

Предметом ОК є основи консультативної психології, особливості роботи в сфері інклюзивної та спеціальної освіти, методи і прийоми ресурсної підтримки, інтерактивні форми консультування, а також професійні стандарти та етичні принципи.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвиткової роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації та віку).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвиткову, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

РН-2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН-11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН-15. Надавати компетентні психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги особам різного віку з особливими освітніми потребами на основі проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку.

Зміст ОК:

♦ Змістовий модуль 1. Вступ до сучасної консультативної діяльності

Тема 1. Сутність і нові горизонти консультативної діяльності

Визначення консультативної діяльності. Еволюція консультативної діяльності: від індивідуальних консультацій до групових та онлайн форматів. Роль та функції фахівців ІРЦ у консультативній діяльності. Суб'єкти консультативної діяльності (батьки осіб з особливими освітніми потребами; особи з особливими потребами; педагогічні працівники (асистент вчителя,

асистент вихователя, вчитель інклюзивного класу, вихователь інклюзивної групи, логопед, дефектолог, олігофренопедагог, сурдопедагог, тифлопедагог), психологи; менеджмент закладів освіти; вузькоспеціалізовані фахівці (наприклад, отоларинголог, невролог, психіатр, реабілітолог, педіатр, невропатолог, остеопат та ін.)). Місток між фахівцями ІРЦ та закладами освіти, сім'ями та спеціалістами з різних галузей. Етика та професійні стандарти у консультативній діяльності.

Тема 2. Інновації та технології у консультативній діяльності

Застосування цифрових технологій (використання CRM-систем, онлайн-платформ для вебінарів, програм для організації консультативної роботи) у роботі фахівців ІРЦ для онлайн-консультування.

Використання інноваційних методик та підходів у наданні консультацій. Приклади використання гейміфікації в консультативній діяльності, створення інтерактивних воркшопів та майстер-класів.

Розвиток власної професійної компетентності та підвищення кваліфікації. Саморозвиток і неперервне навчання. Веб-ресурси для підвищення кваліфікації. Спеціалізовані платформи для консультантів, участь у міжнародних конференціях та вебінарах. Ефективність дистанційних консультацій. Порівняльний аналіз онлайн та офлайн консультацій. Специфіка роботи в онлайн-форматах, особливості консультування на відстані.

Змістовий модуль 2. Брендування та онлайн консультування

Тема 3. Особистий бренд фахівця

Визначення бренду. Значення бренду для фахівця ІРЦ. Відмінності між корпоративним брендуванням та особистим брендуванням. Створення особистого бренду фахівця ІРЦ.

Аналіз власних сильних сторін, цінностей і пасій (захоплень, пристрасті, «вогня у очах», ентузіазму). Визначення цільової аудиторії та її потреб. Розробка стратегії позиціонування. Підтримка та розвиток репутації. Побудова відносин з аудиторією. Робота з відгуками і фідбеком.

Професійний розвиток як частина бренду. Створення та підтримка репутації.

Тема 4. Бренд сучасного фахівця ІРЦ: зовнішнє сприйняття та присутність у соціальних мережах

Зовнішнє сприйняття бренду. Вплив зовнішнього вигляду, поведінки та комунікацій на сприйняття. Важливість первинного враження.

Активність консультантів ІРЦ у соціальних мережах. Вибір платформ для просування: Facebook, Instagram, LinkedIn тощо. Створення контенту, який відображає бренд фахівця. Взаємодія з аудиторією в соціальних мережах: відповіді на коментарі, участь у дискусіях, робота з відгуками. Підтримка та моніторинг бренду в Інтернеті. Вихід на місцевий, обласний, національний та

міжнародний рівень. Використання інструментів моніторингу для відстеження згадувань про бренд фахівця. Реагування на негативні відгуки та критику.

Змістовий модуль 3. Соціолінгвістичні та прагмалінгвістичні аспекти консультування

Тема 5. Соціолінгвістичні особливості професійного мовлення фахівців ІРЦ

Інституційний дискурс. Медичний дискурс. Педагогічний дискурс. Специфіка спілкування з батьками осіб з особливими потребами.

Тема 6. Прагмалінгвістичні характеристики роботи фахівців ІРЦ

Рекомендація як директивна мовна дія. Комунікативні стратегії рекомендації. Комунікативна тональність рекомендації.

Змістовий модуль 4. Професійне мовлення фахівців ІРЦ та його структурні особливості

Тема 7. Структурно-семантичні особливості професійного мовлення фахівців ІРЦ

Фонетичні характеристики. Лексико-фразеологічні характеристики. Специфіка використання термінології. Специфіка комунікації з особами різного віку. Автологічне використання лексики.

Тема 8. Текстові та граматичні особливості мовлення фахівців ІРЦ

Основні граматичні конструкції, які використовуються в мовленні фахівців ІРЦ. Основні структурні елементи консультативного тексту.

Змістовий модуль 5. Інтерв'язія та суперв'язія у професійній діяльності фахівців ІРЦ

Тема 9. Інтерв'язія як форма професійної підтримки фахівців ІРЦ

Поняття інтерв'язії та її особливості. Історія виникнення інтерв'язії. Основні принципи інтерв'язії. Цілі та завдання інтерв'язії. Формати проведення інтерв'язії. Етапи проведення інтерв'язії: підготовка, обговорення, рефлексія та висновки. Роль учасників інтерв'язії. Обов'язки та права учасників інтерв'язії. Етика інтерв'язії. Модерація обговорення.

Практична частина: розробка сценарію для проведення інтерв'язії. Проведення інтерв'язії на прикладах реальних робочих ситуацій.

Тема 10. Суперв'язія як метод професійної рефлексії фахівців ІРЦ

Поняття суперв'язії та її місце у професійній діяльності. Історія виникнення суперв'язії. Типи та форми суперв'язії: індивідуальна, групова та командна суперв'язії. Різниця між суперв'язією та інтерв'язією. Процес суперв'язії: підготовка до сесії; обговорення випадків; рефлексія та планування подальших дій. Роль суперв'язора. Компетенції та обов'язки суперв'язора. Етика суперв'язії.

Практична частина: аналіз випадків з практики. Симуляція сесії суперв'язії. Обговорення та рефлексія (враження, побажання, висновки щодо необхідності

та ефективності використання інтерв'язії та суперв'язії у професійній діяльності фахівців ІРЦ).

✦ **Змістовий модуль 6. Рефлексія та профілактика вигорання фахівців ІРЦ**

Тема 11. Рефлексія фахівців ІРЦ

Рефлексія як інструмент самодіагностики: визначення та методи рефлексії; техніки глибокої рефлексії для виявлення початкових ознак вигорання. Теоретичний аспект вигорання: визначення та ознаки вигорання фахівців допомагаючих професій; етапи та прояви вигорання у фахівців ІРЦ. Причини вигорання фахівців ІРЦ: зовнішні та внутрішні фактори; специфіка роботи в ІРЦ як чинник ризику. Кейс-студії: аналіз реальних випадків вигорання серед фахівців ІРЦ; обговорення можливих шляхів розв'язання проблеми на основі досвіду колег.

Тема 12. Профілактика вигорання фахівців ІРЦ

Стратегії профілактики вигорання. Розвиток емоційного інтелекту. Тайм-менеджмент та саморегуляція. Техніки релаксації та відновлення: медитація, йога, дихальні вправи тощо. Баланс робота-відпочинок.

Робота в групі: групові дискусії на тему вигорання; вправи на розвиток командної взаємодії та підтримки в колективі.

Методи навчання:

✦ **Словесні методи:**

1. **Лекція з мультимедійним супроводом:** викладач презентує теоретичний матеріал, використовуючи презентації, відео- та аудіофрагменти для кращого засвоєння матеріалу.
2. **Техніка «Хто? Що? Коли? Де? Як?»:** аналіз конкретних кейсів через опитування та обговорення з метою розкриття всіх аспектів проблеми.
3. **Техніки активного слухання:** вправи на розвиток умінь ефективно слухати та аналізувати інформацію.
4. **Інтелектуальні розминки:** короткі вправи для активізації мислення перед основною частиною заняття.

✦ **Наочні методи:**

1. **Демонстрація:** практичний показ методів.

✦ **Практичні методи:**

1. **Вправи та case-study:** робота над конкретними ситуаціями з метою набуття практичних навичок.
2. **Лабораторні роботи:** практичні заняття з використанням спеціального обладнання та програмного забезпечення.

✦ **Інтерактивні методи:**

1. **Робота в парах або групах:** обмін досвідом, сумісний аналіз задач та розвиток комунікативних навичок.

2. **Мозковий штурм:** генерація ідей для розв'язання конкретних проблем або завдань.
3. **Рольова гра:** моделювання реальних ситуацій для підвищення ефективності освітнього процесу.
4. **Дискусії:** відкритий обмін думками на конкретні теми для розвитку критичного мислення.
5. **Індивідуальні навчальні проєкти:** самостійна робота над задачами, які вибиратимете самі або отримуватимете від викладача.

✦ Дистанційні методи:

1. **Онлайн-семінари через Zoom:** для здобуття додаткових навичок та консультацій.
2. **Moodle:** платформа для самостійної роботи, тестування та завдань.
3. **Google Apps:** використання Google Docs для спільної роботи над проєктами та Google Forms для опитувань і збору зворотного зв'язку.

Політика курсу:

ОК відзначається декількома унікальними особливостями, які спрямовані на те, щоб максимально ефективно ознайомити вас із техніками консультування різних груп бенефіціарів.

✦ Безпека:

- у разі ракетних ударів або інших надзвичайних ситуацій, первинним є ваша безпека. Якщо під час заняття оголошують повітряну тривогу, заняття буде негайно припинено, і ми домовляємось із вами про його перенесення на інший час або про асинхронну роботу.

- намагайтеся дотримуватися всіх інструкцій з безпеки, і як тільки можливо, повідомте про ваш стан та можливість продовжити навчання.

✦ Типи занять:

- лекції з мультимедійним супроводом: для того, щоб ви мали не лише теоретичні знання, а й зрозуміли, як все це виглядає на практиці.

- практичні заняття: ви отримаєте можливість відточувати набуті навички.

✦ Дистанційне навчання:

- використовуються платформи Moodle та Zoom.

✦ Zoom-заняття:

- для підвищення ефективності навчання та взаємодії між усіма учасниками, увімкнення відео є обов'язковим. Це допомагає мені як викладачу краще зрозуміти, чи зрозумілі для вас матеріал та методики, а також допомагає зробити процес навчання більш особистісним. Якщо є вагомі причини, через які ви не можете увімкнути відео, будь ласка, заздалегідь повідомте мене про це.

✦ Інтерактивні методи:

- робота в групах та парах.

- Case-study, мозкові штурми, рольові гри.

✦ Домашнє завдання:

• будьте готові до регулярного домашнього завдання. Воно буде не лише теоретичним, а й практичним.

✦ Оцінювання:

• ваша успішність буде оцінюватися на основі виконаних завдань, активності на заняттях та презентації фінального проєкту.

✦ Дедлайни:

• важливо дотримуватися установлених дедлайнів, але якщо у вас є причини, пов'язані з надзвичайними обставинами (як-то ракетні удари, відсутність зв'язку тощо), дедлайни можуть бути переглянуті.

✦ Етика та дисципліна:

• я очікую, що ви будете дотримуватися академічної чесності та професійної етики. Політики використання штучного інтелекту в освітньому процесі БДПУ висвітлені тут – <https://doi.org/10.5281/zenodo.17184253> , я їх підтримую, і Вас прошу уважно ознайомитись.

• що стосується додаткових матеріалів, рекомендованої літератури та онлайн-ресурсів — все це викладено на Google Disk, а посилання на нього є на платформі Moodle та в нашій Telegram групі.

• Спілкуватись і вирішувати нагальні питання будемо в групі в Telegram, допоки освітній процес триває не в стінах нашого БДПУ, і можливі різні форс-мажорні обставини, як то блекаут, локдаун, відсутність зв'язку тощо.

• Мені буде приємно бачити ваші обличчя і чути ваші голоси, тому за можливості прошу вмикати камери і бути активними учасниками освітнього процесу. Крім того, так я зможу через роки вас впізнавати на вулиці і радо привітатися!

Ці політики можуть бути доповнені або змінені в залежності від ситуації. Я, зі свого боку, теж дотримуватимусь всіх означених політик. Якщо у вас є будь-які питання або пропозиції, будь ласка, не соромтесь звертатися. З нетерпінням чекаю на нашу конструктивну взаємодію в процесі вивчення цієї захоплюючої дисципліни!

До зустрічі на заняттях!

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

✦ *Технічне та програмне забезпечення:*

1. Комп'ютери з доступом до Інтернету.
2. Проектор для демонстрації презентацій та відеоматеріалів.
3. Мультимедійна дошка.
4. Аудіо- та відео обладнання для запису і відтворення матеріалів.

5. Фотоапарати та камери для документації процесу консультування та наочності.
6. Принтер, сканер, ксерокс для друку та розмноження матеріалів.

✦ *Програмне забезпечення:*

1. Текстовий редактор (наприклад, Microsoft Word).
2. Програмне забезпечення для створення презентацій (наприклад, Microsoft PowerPoint).
3. Онлайн-платформи для відеоконференцій та консультацій (Zoom, Skype, Google Meet).
4. Програми для обробки аудіо та відео (наприклад, Adobe Premiere Pro, Audacity).
5. Платформи для електронного навчання (наприклад, Moodle, Google Classroom).
6. Програми для графічного дизайну та створення інфографіки (наприклад, Adobe Illustrator, Canva).
7. Облачні рішення для зберігання даних (наприклад, Google Drive, Dropbox).

✦ *Наочність:*

1. Інформаційні стенди та плакати, що ілюструють основні принципи та методи консультативної діяльності.
2. Навчально-методичні посібники з консультативної діяльності.
3. Кейси і приклади ефективного консультування.
4. Демонстраційні відеоматеріали з консультативних сесій.
5. Моделі, іграшки, діаграми для візуалізації особливостей роботи фахівців ІРЦ.
6. Інтерактивні завдання та ігри для підтримки засвоєння матеріалу.

Конкретне обладнання та наочність може відрізнятися залежно від конкретних умов закладу освіти та доступних ресурсів.

Система оцінювання та вимоги:

Є декілька способів оцінки та контролю вашого навчання в дисципліні «Сенсорна інтеграція в корекційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами». Не хвилюйтесь, все це робиться, щоб допомогти вам краще зрозуміти матеріал і подивитися, як ви можете його застосувати на практиці.

✦ **Поточний контроль:**

- **Усний контроль:** це може бути мозкова атака, де ви працюєте в команді для розв'язання конкретної проблеми, або ділова гра, де ви взаємодієте в сценаріях, які можуть статися в реальному житті.
- **Самоконтроль:** ви будете мати можливість самостійно оцінити свої знання або обговорити їх з товаришами по навчанні (пірінгова оцінка).

Рефлексія — це ваш шанс подумати про те, як ви справляєтеся і що можете зробити краще.

- **Тестовий контроль:** тут можуть бути відкриті або закриті питання, які допоможуть вам і нам зрозуміти, як добре ви засвоїли матеріал.

Критерії оцінювання:

Ми дивимося на декілька ключових аспектів:

- Ваше розуміння теорії і того, як її застосувати на практиці.
- Як добре ви можете обговорити і аргументувати свої думки.
- Якість вашої відповіді: чіткість, логічність, послідовність і так далі.
- Ваша здатність інтегрувати знання з інших дисциплін і застосовувати їх для розв'язання задач.

✦ Підсумковий контроль:

Залік буде виставлятися з накопичених балів під час осіннього семестру.

Як рахуються бали:

 поточний контроль + самостійні роботи (макс. 50 балів), + залік у формі тестування (макс. 50 балів) = 100 балів.

За підсумками навчання здобувач вищої освіти може отримати 100 балів.

Сподіваюся, тепер усе зрозуміло!

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Прасол Д.В. Спіріна І.В., Бавольська О.В. та ін. Адаптації і модифікації освітнього процесу в закладах дошкільної та загальної середньої освіти.6 методичний посібник. Частина 1; за заг. ред. Д.Прасола. Миколаїв: вид. Торубара В.В., 2023. 588 с.

2. Прасол Д.В. Спіріна І.В., Бавольська О.В. та ін. Адаптації і модифікації освітнього процесу в закладах дошкільної та загальної середньої освіти.6 методичний посібник. Частина 2; за заг. ред. Д.Прасола. Миколаїв: вид. Торубара В.В., 2023. 832 с.

3. Цибуляк Н.Ю. Психологічний супровід професійної діяльності спеціального педагога: навч. пос. Бердянськ, БДПУ. 2019.

Додаткові

4. Лисенко Л. М., Лопатіна Г.О. Діяльність Інклюзивно-ресурсного центру в умовах воєнного стану. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Наука III тисячоліття : пошуки, проблеми, перспективи розвитку» (20-21 квітня 2023 року) : збірник тез. Бердянськ : БДПУ, 2023. С. 161-163.

5. Лопатіна Г. О. Науково-методичний супровід упровадження інновацій у систему корекційної освіти регіону. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки). Зб. наук. праць : вип. 6, у 2 т.; за ред. В. М. Синьова,

О. В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2015. Т.2. С. 127-136.

6. Лопатіна Г. О. Підготовка компетентних фахівців для психолого-педагогічного та соціального супроводу осіб, інклюзованих в освітнє середовище. Інклюзивне навчання: основні принципи та дієві технології: монографія. Кол. авт.; відпов. ред. Г. В. Давиденко. Вінниця, 2018. С. 107-121.

7. Лопатіна Г. О. Підготовка компетентного фахівця до формування мовленнєвої особистості дитини з порушенням мовлення. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. Т. 1. Вип. 24. 2020. С. 81-86.

8. Лопатіна Г.О. Формування деонтологічної позиції фахівців та студентів спеціальності «Спеціальна освіта». Стратегії підготовки фахівців у вищих навчальних закладах до роботи з дітьми в сучасному освітньому просторі : колективна монографія; за ред. Г.О. Лопатіної. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2016. С. 130-178.

9. Лопатіна Г. О., Сичікова Я. О., Цибуляк Н. Ю. Європейський досвід тьюторства в освіті. Стан та тенденції розвитку науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Умань, 3 грудня 2022 р.). Умань: ЦФЕНД, 2022. С. 12-13.

10. Місяць Я. М., Лопатіна Г.О. Проблема вигорання у спеціальних педагогів. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Наука III тисячоліття : пошуки, проблеми, перспективи розвитку» (20-21 квітня 2023 року) : збірник тез. Бердянськ : БДПУ, 2023. С. 177-180.

11. Сербова О., Лопатіна Г., Цибуляк Н. Емоційне вигорання спеціального педагога. Актуальні питання корекційної освіти. 2019. Випуск 14. С. 279-290.

12. Сичікова Я., Цибуляк Н., Лопатіна Г. Підготовка фахівців високотехнологічних галузей у нових реаліях: світовий та вітчизняний досвід. The European Union's Common Security and Defence Policy: developing and realization. Proceedings of the All-Ukrainian scientific-practical seminar. Within the Erasmus+ Jean Monnet Modules 621046-EPP-1-2020-1-EN-EPPJMO-MODULE European political integration: historical retrospective and modernity. Hlukhiv, December 7, 2022 / Arranged by: O. Chumachenko. Hlukhiv, 2022. P. 60-64.

13. Цибуляк, Н. Ю. Майндфулнесс як метод поліпшення психічного стану. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (22-23 квітня 2020 р., м. Бердянськ). БДПУ. 2020. С.130-131.

14. Цибуляк, Н. Ю. Професійна стресостійкість спеціального педагога. Науковий вісник ХДУ. Сер.: Психологічні науки 4 (2019): 266-274.

15. Цибуляк Н.Ю., Бондарчук А.Є. Структура професійної стресостійкості спеціального педагога. Теорія і практика сучасної психології. Т.2. №6. 2019. С. 154-158.

16. Lopatina H. O. The forming deontological position of specialists and students of speciality «Special education». Transformations in Contemporary Society: Social Aspects. Monograph. Opole, The Academy of Management and Administration in Opole, 2017. С.258-264.

17. Natalia Tsybuliak, Hanna Lopatina, Hanna Mytsyk. Psychoeducation of educators and parents to preserve and promote children's mental health: the experience of the European Union. The psychological health of the personality and society: the challenges of today. Monograph. Eds. Małgorzata Turbiarz & Hanna Varina. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020. P. 178-184.

18. Vorotyntseva, O., Pozniak, O., Voitenko, A., Lopatina, H., Huz, I., & Huiseva, T. (2022). The Preparation of Specialists for the Realization of Individual Education Path of Children with Special Educational Needs: Neuropedagogical Aspects. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 13(2), 97-112. <https://doi.org/10.18662/brain/13.2/334>

19. Lopatina Hanna. Didactic visualization as a means of forming the speech personality of a child with a speech disorder. Innovative Approaches to Ensuring the Quality of Education, Scientific Research and Technological Processes. Monograph. Edited by Magdalena Gawron-Łapuszek Yana Suchukova. Katowice: Publishing House of University of Technology. 2021. P. 309-315.

20. Suchikova, Y., & Berdyansk State Pedagogical University. (2025). Політика використання штучного інтелекту в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17184253>

Інтернет-ресурси

1. <https://edu.bdpu.org/>
2. <https://dspace.bdpu.org.ua>